

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 44. Frontonum expeditio disturbatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

deret. Plerique jam frequenter exhomologesi se purgabant, hebdomadatim in se flagro sæviebant, Corpori Christi magno pietatis sensu communicabant: pendebant omnes ab ore Magistrorum, privatis publicisque colloquiis solita veteribus Christianis exercitia, pro captu gentis, insinuantium.

CAPUT
XXXIII.
Barfena &
Agnasus
plura Bar-
barorum
idiomata
discunt.

Barfena lau-
datur.

Et Agnasus.

SED is labor nullus erat, si conferretur cum eo, qui à Patribus sumebatur in discendis variarum linguarum à Frontonibus usitatarum idiotisimis: nam, cum præsertim Frontonum causâ venissent, necesse erat linguas eorum prius nosse, quàm possent utilitatem aliquam adferre. Itaque sesquiennali spatio Alfonso Barfena, sexaginta quinque annorum senex, insatiabili animarum Christo lucrandarum desiderio flagrans, communicatis cum Petro Agnasco studiis, Guaranicam, Naticam, Quisoquinam, Abiponicam, Quiranguicam, linguas didicit, Vocabulariis, Rudimentis, Catechismis, & Concionibus, ad earum usum compositis: cum tamen, antequam uterque è Tucumaniâ discederent, Tonocotanam, Kakanam, Paquinam, Quirandicam ad præcepta & lexica eo sine reduxissent, ut Socii in partem laborum venturis facilitatem ad eas perdiscendas adferrent. Atque ut latius utilitas serperet, Petrus Agnasus pleraque, omnia ab Alfonso Barfena præsertim composita, elegantissimo caractere pluries transcripsit, transcriptaque publici juris fecit. Quæ res eò magis mira videri debet, quòd uterque fractissimis essent viribus, & nihil omnino ad aquæ corruptissimæ potum adderent, præter pulmentum ex tritico Indico & cucurbitis factum, raroque piscem fumo duratum adhiberent: adeò ut Petrus Agnasus, Alfonso Barfena, optimi senis, septem milium Indorum, & concurrentium Hispanorum curâ, occupatissimi, justus æstimator, datis ad Joannem Atiensam Provinciam litteris, non dubitavit eum cum Francisco Xaverio cõparare: & vice versa, Barfena Petri Agnasci solidarum virtutum admittor, se tyronem præ illo existimabat, & exercitatus senex pleraque ex ejus arbitrio facere amabat. Quæ omnia de immenso utriusque labore paulò fusiùs à me explicata sunt, ne modicis laboribus & incommodis perfuncti, post devoratas unius duarumve Indiæ linguarum, aut in Europâ Græcæ, & Hæbraicæ, difficultates, placeamus & indulgeamus nobis, perinde quasi pro Christi amore omnium ore decantandum negotium patravissemus.

CAPUT
XXXIII.
Frontonum
expeditio
disturbatur.
1592.

Frontonum
perversitas.

Mogofna-
rum crude-
litas.

Bellum.

DEVORATIS tot linguarum difficultatibus, tum demum ad Frontones adeundos uterque adjiciunt animos. Plerique amici ab hoc proposito abstertere conabantur viros utilissimos, denunciantes tantum esse Frontonum in Hispanos homines odium, ut vulgato nomine eos pestes suas appellarent: tantam insuper intercedere plerorumque cum Dæmonibus familiaritatem, ut passim sibilo vocati, ad sortilegia & maleficia facienda adproperent: ferebanturque Frontonibus indicasse Patrum consilia, & conaturos mortem iis procurare, quos suis rebus infensissimos esse scirent. Sed Socii, si id accideret, pro Christo moti lucrum arbitantes, in Naticarum & Mogofnarum fines, spretis periculis, delati, primum impetum ad debellandas ferocissimas gentes Apostolico more effudère. Verùm, Deum immortalẽ, quo successu? Vix in prima oppida facem Evangelicam intulerant, cum Mogofnæ, non minus acres Hispani nominis hostes, quàm naturâ & moribus immanes, Franciscum Veram ab Aragoniâ, Alfonso Veræ Conceptionis urbis Præfecti germanum fratrem, & quinque Hispanos homines dolo captos, flagrisque antè discerptos, immaniter trucidant, patratoque facinore ad terræ interiora se recipientes, reliquas omnes Frontonum factiones ad rebellandum sollicitant: Alfonso Verâ ab Aragoniâ, fraternæ necis instigante dolore, in vindictam interim non segenius bellum parante. Quod cum, hinc paucorum Hispanorum virtute, inde Barbarorum multitudine per vices prævalente, diuturnum fuerit, egregiè planè Apostolicorum virorum conatus, Evangelii seminandi occasione omni præcisâ, in aditu penitus disturbati sunt. Quare ad Mataranos regressi, Dei judicia taciti venerantes, nihil satius habuere, quàm si se totos Divinæ voluntati conformarent: adeò nihil de inutilitate laboris in tot linguis perdiscendis conquesti, ut etiam

Barfena

Barfena suo Provinciali scriberet, si juberetur, reliquis Frontonum linguis devorandis, ob unicum obedientiae lucrum, residuas vires vitamque impensurum. Quamquam Petrus Agnascus in ea opinione semper fuerat, ut existimaret Frontonum gentem, sementem facere non assuetam, nulloque loco fixam, difficile excoli posse, & ideo inutilem abs se & Barfenam in eorum linguis operam poni; & ejus praesertim arbitrio ab adulta gente baptizanda abstinuerant, contenti infantes bello captos, apud Hispanos remansuros, sacris undis initiare. Quidquid sit, sequiennalis labor tot linguis perdiscendis impensus, tam Frontonibus inutilis, quam Sociis, obedientiae regulam, non proventuum magnitudine, res suas metuentibus, aequè gloriosus cecidit, quam innumera animarum spolia de Demone retulissent, Deo conatum, non eventum, ab hominibus exigente. Per belli intervallum semel Barfena impetus fuit, castigatis utcumque Mogonis, Frontonum fines transgrediendi; fecissetque, nisi adventitiae aquae viam omnem praclusissent. Conatu iterum frustrato, ad urbem Sancti Joannis, in Paranae & Paraquarii concursu sitam, Hispanorum & Indorum invitatu, excurrentes, ex utroque cultura per aliquot menses fructus percipere uberimos, Hispanis omnibus ad meliorem frugem traductis, & Indorum ingenti multitudine per Baptismum Exhomologesimque feliciter procuratis. Qua messe collecta, ad Matarnos rursum excolendos postliminio rediit.

*Barfena
Virtus.*

*Urbs Sancti
Joannis ex-
colitur.*

ANNO millesimo quingentesimo nonagesimo-tertio, Joanni Atiensae, Peruviae Provinciali, propagata per Quitensem, Panamensem & Tucumanensem, distinctissimas inter se regiones, Societate, necnon ingenti varietatum virtutum fama claro, morte sublato, successit Joannes Sebastianus Parricius, in utraque America, si sanctitatis opinionem spectes, nulli secundus. Is post aditum magistratum, Philippi Secundi Regis Catholici mandata per Peruviae Proregem accepit, volentis in Chilenum regnum Jesu Socios induci, ut eorum artibus, potentius quam armorum vi, ferocia Barbarorum colla suavi Christi jugo subderentur. Accelerandae expeditionis causam praebere regni Chileni Praetor Martinus Loiola, Divi Ignatii nepos, & urbium Primores, auxilium & decus novis coloniis ab Societate sperantes. Igitur Sebastianus Parricius, satis suapte indole ad dilatandum Christi imperium pronus, jam vero Regis auctoritate, & tantorum virorum invitatu, animatus, egregium Sociorum manipulum colligit, qui, quia merentur, nominatim à me appellabuntur. Lecti igitur sunt Ludovicus Valdivia multis in locis mihi laudandus, Joannes Olivares, Ludovicus Stella, Gabriel Vega Sacerdotes, necnon Fabianus Martinez & Michael Telena laici, quibus praesse jussus est Baltazar Pinna, grandibus per Europam & Americam meritis illustris; nam primus omnium in Sardiniam insulam Societatem induxerat, & in Caesaraugustana vexatione indigna passus, tolerantiae laude inclaruerat. In Indias vero delatus, post initum Lima rectoratum, procurationem Peruviae Provinciae apud Regem Catholicum & Franciscum Borgiam Generalem susceperat, unde in Peruviam redux Provinciae toti & variis Collegiis praefuerat; hoc maxime nomine illustris, quod in Quitense regnum primus Sociorum coloniam duxerit. Quae obita munera commendabant auctoritate plena canities, & prudentia adversis secundisque successibus exercitatissima. Vix hi à Peruano tractu solverant, cum inhorruit subito pelagus, coorta tempestate adeo tetra, ut naucae nusquam se aliàs periculosius navigasse affirmarent: tandem tamen, votis & precibus Sociorum, pacato mari, Coquimbensem regni Chileni portum incolumes omnes tenuere: exscensione facta, Socii nudatis pedibus Coquimbium, duabus leucis ab portu distantem urbem, vota pro discussa tempestate in aede Franciscanorum soluturi, periere. Cives Coquimbenses novos hospites in domum amplam, sed Daemonibus lemuribusque infestissimam, induxere, non sine bono omine: nam quamvis prima nocte terculamentis suisque deque omnia vertere viderentur, tamen piis Sociorum precationibus altera nocte ita repressi sunt, ut exinde nusquam audiri, vacuum hospitium liberè impostero habitandum reliquerint. Fusò fugatoque in aditu regni tanto hoste, non dubitatum, quin alibi

**CAPUT
XXXV.**

*De prima
Societatis
in Chileni
regnum in-
troductione*

1593.

*Joanni Seba-
stiani laus.*

*Philippi II.
religio.*

*Religio armis
fortior.*

Primi Socii.

*Baltazaris
Pinna laus.*

Tempestas.

*Coquimbium
urbi.*

*Lemures fu-
gat.*

etiam